

Atviro kodo programinės įrangos
naudojimo patirtis.

Aplinkos ministerijos atvejis

Aidas Gudaitis
Aplinkos ministerijos Informacijos valdymo skyrius

Problematinė IT situacija AM

- Aplinkos ministerijoje ir iš jos asignavimų finansuojamose pavaldžiose institucijose šiuo metu dirba ~1100 darbuotojų. Šiose įstaigose yra įrengta ~850 kompiuterinių darbo vietų.
- Pagal 2002 metais atliktos kompiuterinės ir programinės įrangos analizės rezultatus daugiau kaip 35% kompiuterinės įrangos buvo morališkai pasenusi ir sunkiai tenkino darbuotojų poreikius.
- Tik ~60% operacinių sistemų MS Windows bei ~30% biuro programinės įrangos paketų MS Office buvo licencijuota.
- Labai dažnai buvo naudojamos aukštesnės versijos programinė įranga turint žemesnės versijos programas (MS Windows2000 vietoj turimų MS Windows98 ar 95, MS Office2000 vietoj MS Office97).

AM kompiuterinės ir programinės įrangos poreikiai

- Atlikus analizę buvo įsitikinta, kad siekiant modernizuoti kompiuterinę ir programinę įrangą, kuri atitiktų tarnautojų darbui keliamus reikalavimus bei užtikrinti, kad žinyboje būtų naudojama 100% legali MS programinė įrangą – reikalinga ~3 mln. Lt investicijų.
- Vertinant, kad kompiuterinė ir programinė įrangą morališkai pasensta greičiau, kaip per 5 metus Aplinkos ministerijos žinybai kompiuterinės ir programinės įrangos eksploatacijai vidutiniškai yra reikalingas ~0,7 mln. Lt per metus.
- AM du metus iš eilės teikė LR Vyriausybei paraiškas investicinių projektų finansavimui, kurių pagrindu buvo prašoma skirti 1,2 mln. Lt trims metams kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimui. Finansavimas nebuvo skirtas. Priežastis – buvo numatomas centralizuotas programinės įrangos atnaujinimas.

Atviro kodo programų naudojimo darbo vietose galimybių vertinimas

- Siekiant sumažinti kaštus kompiuterinei ir programinei įrangai AM žinyboje, buvo įvertinta atviro kodo programų naudojimo galimybė.
- Buvo paskaičiuota, kad vietoj MS Office programinės įrangos įdiegus Openoffice.org atviro kodo įranga, AM žinyba sutaupytų maždaug 0,7 mln. būtinų investicijų.
- 2002 metais Aplinkos ministerija dalyvavo IVPK finansuojamame Atviro kodo programų panaudojimo valstybės institucijose pilotiniame projekte.
- Buvo įdiegtos 7 darbo vietos su Atviro kodo programine įranga (Openoffice ir Mozilla) iš kurių 3 darbo vietose Linux OS.
- Projekto eigoje buvo įsitikinta, kad Openoffice.org bei Mozilla atviro kodo programinė įranga pilnai tenkina AM ir jai pavaldžių institucijų darbuotojų poreikius.

AM žingsniai migruojant prie AK programinės įrangos

- PHARE 2003 metų Integralios aplinkos kokybės valdymo IS kūrimo projekto lėšų pagalba Aplinkos ministerijoje bei jai pavaldžiose institucijose buvo įdiegta 500 kompiuterių su Openoffice.org programine įranga bei apmokytas personalas. Tokiu būdu buvo sutaupyta ~400 tūkst. lt projekto lėšų.
- Šiuo metu Aplinkos ministerijoje Openoffice.org programine įranga dirba 72% ministerijos darbuotojų (126 iš 175).
- Pagrindinės problemos: pilno Openoffice.org suderinamumo su MS Office nebuvimas, darbuotojų darbo įgūdžių pokyčiai, apsunkintas e-bylų apsikeitimas su svarbiausiomis dokumentų valdymo sistemomis (LR Vyriausybės kanceliarijos teisės aktų derinimo procedūros, teisės aktų talpinimo į LRS TADB procedūros, „Valstybės žinių“ redakcijos teisės aktų skelbimo procedūros, LINESIS ES teisės aktų notifikavimo procedūros). Tai verčia AM neatsisakyti MS biuro programinės įrangos darbo aplinkoje.

Problemų sprendimo būdas

Įteisinti atviro dokumento standartą Lietuvoje, kuris su šiuo metu de-jure ir de-fakto galiojančiais *doc* ir *pdf* dokumentų formatais būtų vienodai plačiai prieinamas bei naudojamas.

ES strategija dėl atviro kodo naudojimo

- Europos Komisija e-Government vystymo strateginiuose dokumentuose yra deklaravusi, kad Komisija parengs vieningą bei tarp ES šalių narių suderintą duomenų valdymo struktūrą (framework) padėsiančią teikti e-valdžios paslaugas visuomenei bei verslui.
- Minima valdymo struktūra aprėps informacijos turinį, technius principus bei duomenų specifikacijas, padėsiančias apjungti ES valstybių viešojo administravimo sistemas.
- **Minima struktūra bus paremta atvirais standartais ir skatins atviro kodo programinės įrangos naudojimą.**

Atviro dokumentų standarto įteisinimas

- Sudarytų sąlygas AM ir jai pavaldžioms įstaigoms bei kitoms institucijoms vykdyti dokumentų e-bylų apsikeitimą nepriklausomai nuo to, kokia programine įranga jos parengtos (jei programinė įranga palaiko standartą);
- Neverstų valstybės įstaigų, verslo subjektų bei visuomenės naudoti vieno gamintojo programinę įrangą norint perskaityti ar aktyviai naudoti įvairaus pobūdžio tekstinę informaciją, o taip pat norint naudotis e-paslaugomis;
- Sudarytų sąlygas valstybės institucijoms vykdyti viešųjų pirkimų procedūras biuro programinės įrangos srityje, nebijant patirti nesklandumų viešojo sektoriaus darbe;
- Atsiradus biuro programinės įrangos konkurencinėms sąlygoms, atsirasų ir galimybė taupyti valstybės biudžeto lėšas. Sutaupytos lėšos galėtų būti panaudotos personalo kompiuterinio raštingumo valstybės institucijose kėlimui, kuris šiuo metu yra daugiau nei nepakankamas, o tai savo ruožtu didintų valstybės sektoriaus darbo efektyvumą.

Ačiū už dėmesį!